

РЕШЕНИЕ

№ 12980

гр. София, 02.04.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 62 състав, в публично заседание на 05.03.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Даниела Гунева

при участието на секретаря Емилия Митова, като разгледа дело номер **90** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 - чл. 178 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във вр. с чл. 166 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, актове за публични държавни вземания за невнесени в срок или неправилно определени вноски по (ДОПК). Делото е образувано по жалба от „ЕВРОБЕНТ“ ЕООД, ЕИК 175294620, със седалище и адрес на управление: [населено място], п. к. 1336, р-н Л., [улица], [жилищен адрес] представлявано от С. С. Д. и К. С. А. чрез адв. У. против Акт за установяване на публично държавно вземане (АУПДВ) № Е-АУПДВ-63/09.12.2025 г., издаден от заместник-министъра на енергетиката, с който по отношение на жалбоподателя е установено задължение в размер на 25 847,51 лева (главница) и дължимата лихва в размер на 287,51 лв. за периода на забава от 01.11.2025 г. до 04.12.2025 г., както и законната лихва до окончателното погасяване на главницата от датата, следваща датата на издаване на АУПДВ, произтичащи от незаплатена концесионна вноска на основание § 5, ал. 1, ал. 2, т. 1 и ал. 4 от ПЗР на Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г. (ПЗР на ЗДБРБ).

В сезиращата съда жалба са изложени твърдения за съществени нарушения на административнопроизводствените правила при издаването на АУПДВ, както и противоречието на същия с материалния закон. Твърди се, че жалбоподателят никога не е осъществявал реален добив на подземни богатства по обективни и независещи от него причини, поради което приема, че не дължи заплащане на концесионно възнаграждение. Изложени са подробни аргументи за липса на фактически основания и мотиви при издаване на акта. Моли съда да отмени АУПДВ.

В съдебно заседание жалбоподателят се представлява от адв. С. У., който поддържа жалбата и моли съдът да отмени оспорения АУПДВ. Претендира разноски по представен списък./л.114/

Ответникът - зам.-министъра на енергетиката, чрез процесуалния си представител – юриконсулт Д. З., оспорва жалбата и изразява становище за неоснователността ѝ. Моли съда да потвърди издадения акт като правилен и законосъобразен. Излага аргументи - наличието на причини, поради които не се осъществява добив, не освобождава дружеството да заплаща минимално концесионно възнаграждение. Прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение. Претендира юриконсултско възнаграждение.

По делото са приложени писмени бележки от процесуалния представител на жалбоподателя в защита на тезата за отмяна на административния акт. Приложени са и писмени бележки от ответника, в които е изразено становище за наличие на предпоставките за дължимостта на вноската по § 5 от ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г.

Съдът, след преценка на събраните в хода на административното и съдебното производство писмени доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Жалбоподателят „ЕВРОБЕНТ“ ЕООД, ЕИК[ЕИК] е концесионер по договор от 03.05.2018 г. за предоставяне на концесия за добив на подземни богатства по чл. 2, ал. 1, т. 2 от Закона за подземните богатства – неметални полезни изкопаеми – индустриални минерали – бентонитови глини и зеолити, от находище „Р., участък 1 и участък 2“, разположени в землищата на [населено място] и [населено място], [община], област К., влязъл в сила на 10.05.2018 г., сключен с Министерски съвет на Република България въз основа на Решение на МС № 92 от 26 януари 2017 г. /л.41-л.66/

В чл. 2 (1) от договора е определен срокът, с който концедентът предоставя на концесионера правото на експлоатация по чл. 1 от договора, а именно за срок от 35 години.

Също така, съгласно в чл. 19 (1) от договора е посочено, че за предоставената концесия за добив, концесионерът заплаща на концедента концесионно плащане, върху размера, на което се дължи ДДС, както следва:

1. Периодични парични плащания за срока на концесията, дължими на 6 - месечни вноски, като срокът на плащане е 30 число на месеца, следващ отчетния период.

2. Отчетните периоди се определят от 1 януари до 30 юни и от 1 юли до 31 декември за всяка календарна година от срока на концесията.

3. Размерът на всяко плащане се определя за единица добито подземно богатство за съответния период като 4 /четири/ на сто от базата за изчисляване на концесионното плащане, която е средно претеглената продажна цена за съответния период и се определя на основата на данни, предоставени от концесионера, но не по-ниска от пазарната цена, определена на база неконтролирани сделки между несвързани лица, а при износ - не по-ниско от минималната цена за съответния продукт по данни от „М. П. У.“, съгласно чл. 2, т. 1 и т. 2 от Методиката за определяне на конкретния размер на концесионното възнаграждение за метални полезни изкопаеми, за неметални полезни изкопаеми - индустриални минерали, и за скъпоценни и полускъпоценни камъни - Приложение №9 З към чл. 10 от Наредбата за принципите и методиката за определяне на концесионното възнаграждение за добив на подземни богатства по реда на Закона за подземните богатства, приета с Постановление № 127 на Министерския съвет от 1999 г. (обн., ДВ бр. 59 от 1999 г., изм. и доп., бр. 46 от 2007 г.).

В чл. 19 (5) е посочено, че минималният размер на концесионното плащане за всеки отчетен период (шестмесечие) от срока на концесията не може да бъде по-нисък от сумата, определена на база 30 на сто от предвидения средногодишен добив за срока на концесията - 33 000 тона/шестмесечие добити подземни богатства и предвидените стойности за единица добито подземно богатство по т. 4., както следва: 27 000 тона/шестмесечие добити бентонитови глини и 6 000 тона/шестмесечие добити зеолити.

В административната преписка е приложен документ с изх. № Е-33-00-2/20.06.2024 г. (л. 38), с който Т. Д. – за директор на дирекция „Природни ресурси, концесии и контрол“, уведомява управителите на „ЕВРОБЕНТ“ ЕООД за извършеното индексирание на дължимото концесионно възнаграждение за 2024 г. по договора за предоставяне на концесия за добив на подземни богатства по чл. 2, ал. 1, т. 2 от Закона за подземните богатства. В същия документ е посочен и размерът на индексираното минимално шестмесечно концесионно възнаграждение за 2024 г. по отношение на двете суровини – бентонитови глини и зеолити, общо в размер на 51 120лв.

Между страните не е спорно по делото, че жалбоподателят не е извършвал добив на подземни богатства, тъй като условията за осъществяване на дейност върху концесионната площ съгласно чл. 7, ал. 1 и ал. 2 от договора са следните: да са приключили необходимите процедури за промяна предназначението на площта при условията и реда на действащото законодателство, както и да бъде одобрен и влязъл в сила подробен устройствен план, който включва концесионната площ и пътните връзки между обекта на концесията и местните и/или републикански пътища.

В тази връзка и на основание чл. 75, ал. 1 във връзка с чл. 73, ал. 1, т. 1 от Закона за горите, "Евробент" ЕООД е иницирал процедура и е депозирал искане за предварително съгласуване за промяна на предназначението на поземлените имоти, намиращи се в горски територии по отношение на част от концесионната площ адресирано до Изпълнителна агенция по горите /ИАГ/. От ИАГ не е издаден съответния акт. Жалбоподателят е оспорил мълчалив отказ на Изпълнителна агенция по горите пред АССГ, за което е образувано адм.дело № 2992/2025 г. по описа на АССГ, 82 състав. Към настоящия момент с Решение № 1592 от 14.01.2026 г. мълчаливият отказ е отменен. Решението се обжалва пред ВАС.

Със Заповед с № Е-РД-16-281 от 23.05.2025 г. /л.14/ министъра на енергетиката оправомощава К. Н., заместник-министър на енергетиката със следните права: да издава по реда на чл. 166 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, актове за публични държавни вземания за невнесени в срок или неправилно определени вноски по § 5, ал. 1 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г., включително тримесечните им части и да издава, по реда на Закона за административните нарушения и наказания, наказателни постановления за невнасяне в срок на тримесечна част от вноската по § 5, ал. 1 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г.

Със Заповед с № Е-РД-16-283 от 30.05.2025 г. /л.15/ на министъра на енергетиката са определени длъжностни лица от Дирекции "Природни ресурси, концесии и контрол" и "Финанси, управление на собствеността, информационно и комуникационно обслужване", които да извършат дейности по установяване на невнесени в срок или неправилно определени вноски по § 5, ал. 1 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г. В т. 2 е наредено определените длъжностни лица да изготвят проекти на актове за установяване на публично държавно вземане и да съставят актове за установяване на административни нарушения по § 5 ПЗР на ЗДБРБ за 2025, а в т. 3 да изготвят справки за неизпълнени от страна на концесионерите по предоставени концесии за добив подземни богатства задължения по § 5 ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г.

На 08.12.2025 г. е изпратено уведомление /л.18/ от гл. инспектор в отдел "Контрол", Дирекция "Природни ресурси, концесии и контрол" в Министерство на енергетиката до жалбоподателя, че започва административно производство по чл. 166 от ДОПК, във връзка с установяване на незаплатени в срок задължения по § 5, ал. 1, ал. 2, т. 1 и ал. 4 от ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г. за трета тримесечна част от вноската за 2025 г.

На 09.12.2025 г. е издаден АУПДВ с № Е-АУПДВ-63 /л.20/ от зам.-министъра на енергетиката по

отношение на „ЕВРОБЕНТ“ ЕООД, ЕИК 175294620, връчен на 18.12.2025 г., с който са установени непогасени ликвидни и изискуеми задължения към Министерството на енергетиката в общ размер на 25 847,51 лв., от които главница в размер на 25 560,00 лв. и лихви в размер на 287,51 лв.

За да издаде оспорвания акт, зам.-министъра на енергетиката е приел, че дружеството притежава качеството на концесионер по чл. 2, ал. 1 от ЗПБ и съгласно § 5, ал. 1 – ал. 4 от ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г. концесионните договори за предоставени концесии по чл. 2, ал. 1 от Закона за подземните богатства, които към 31.12.2024 г. са влезли в сила, то концесионерите следва да заплащат годишна вноска за 2025 г. в размер равен на сбора от стойността на договореното годишно възнаграждение за 2024 г. за доставката по договор за добив на подземни богатства и всички други данъци и такси, когато такива са дължими, като вноската се заплаща на четири равни части – на тримесечие. От справка-извлечение от счетоводни книги на МЕ за непогасени задължения по § 5 от ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г. е било отразено, че към 04.12.2025 г. за жалбоподателя има налице изискуеми и незаплатени в срок задължения в общ размер на 25 847,51 лв.

По делото е приета административната преписка.

От събраните по делото доказателства от правна и фактическа страна съдът намери за установено следното:

Жалбата е процесуално допустима - Акта за установяване на публично държавно вземане е връчен на 18.12.2025 г. /л. 21/, жалбата до съда е подадена е от лице, имащо правен интерес от оспорването и в законоустановения 14-дневен срок, чрез Министерство на енергетиката /МЕ/ видно от поставения вх. № Е-26-И-688 от 06.01.2026 г. на МЕ.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

В съответствие с чл. 168 от АПК, във връзка с чл. 142 от АПК, съдът проверява законосъобразността на оспорения акт към момента на издаването му на всички основания по чл. 146 от АПК.

По силата на § 5, ал. 3 и ал. 4 от ЗДБРБ за 2025 г. - таксите по чл. 2, ал. 1 от ЗПБ и лихвите върху тях представляват публични държавни вземания.

Актът, предмет на обжалване е издаден от зам.-министъра на енергетиката, който е оправомощен от министъра на енергетиката, съгласно Заповед № Е-РД-16-281 от 23.05.2025 г. /л.14/. Заповедта е издадена на осн. чл. 26, ал. 2 от Закона за администрацията, § 5, ал. 6 и ал. 10 от ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г. като издателят му е оправомощен да издава по реда на чл. 166 от ДОПК, актове за публични държавни вземания за невнесени в срок или неправилно определени вноски по § 5, ал. 1 от ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г.

Съгласно § 5 ПЗР ал. 6 и ал. 7 от ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г. вноската по ал. 1 е публично държавно вземане, което подлежи на принудително изпълнение от публичен изпълнител по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. За невнесени в срок или неправилно определени вноски, включително тримесечните части, се издава акт по реда на чл. 166 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, актове за публични държавни вземания за невнесени в срок или неправилно определени вноски по. Контролът по определянето и внасянето на вноската по ал. 1 се извършва от министъра на енергетиката.

На основание чл. 26, ал. 2 от Закона за администрацията и въз основа на издадена Заповед № Е-РД-16-281/23.05.2025 г. Министъра на енергетиката е оправомощил заместник –министъра на енергетиката К. Н. да издава по реда на чл. 166 от ДОПК актове за публични държавни вземания за невнесени в срок или неправилно определени вноски по § 5 ПЗР ал. 1от ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г.

Актът, предмет на обжалване е издаден именно от зам.-министъра на енергетиката, надлежно

оправомощен от министъра на енергетиката, на основание Закона за администрацията, поради което съдът прави извод, че актът е издаден от компетентен орган.

Обжалваният административен акт е обективиран в писмена форма, като при издаването му не са спазени изискванията на чл. 59, ал. 2 от АПК.

В акта не са посочени фактически основания за издаването му, такива не са посочени и в справка – извлечение от счетоводните книги на МЕ /л. 19/, която е неразделна част от акта. Цитирани са правните основания за издаване на акта, както и размерът на публичните вземания, приети от органа за дължими.

Липсата на конкретни фактически установявания, води до съществено засягане правото на защита на неговия адресат и пречатства възможността за ефективен съдебен контрол по същество. Констатираният порок в административното производство представлява съществено нарушение, което опорочава законосъобразността на акта. Отсъствието на релевантни фактически констатации, съотносими към конкретна правна норма, лишава съда от възможността да изясни целта, с която административният орган е упражнил предоставените му правомощия. Съдът не може да замества волята на органа, нито да извежда по тълкувателен път основанията за постановяване на акта или съображенията, обосновавали неговото съдържание. В рамките на съдебния контрол той може единствено да съпостави установените по делото факти с юридическите предпоставки, предвидени в приложимата правна норма, което в конкретния случай е обективно невъзможно.

Липсва посочване на фактите относно начина, по който е формиран размерът на публичното вземане. Не става ясно административният орган, съобразил ли е факта, че жалбоподателят не е започнал добив на подземни богатства и по какъв начин, това обстоятелство се е отразило при определяне размерът на публичното вземане. Така от акта е напълно неясно как е определена стойността на вноската. От акта липсва яснота и защо се приема дължимост на вноската при нереализиран добив, въз основа на който следва да се изчисли сумата.

Дори да се приеме, че вноската по § 5 ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г. не е пряко обусловена от текущ добив, административният орган е длъжен да изложи мотиви относно начина на формиране на базата за изчисление, включително дали и как е отчетено обстоятелството, че концесионното право не е упражнявано.

Административният орган е допуснал съществени нарушения на административнопроизводствените правила, в нарушение на чл. 35 АПК, като не е изяснил всички релевантни факти и обстоятелства, свързани с причините за незапочване на реален добив на подземни богатства, доколкото това обстоятелство е от значение за определяне на дължимостта и размера на годишната вноската по § 5 ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г., както и не е изяснил по какъв начин липсата на дейност по добив се отразява върху тях.

Според изрично посоченото в чл. 7, ал. 1 и ал. 2 от договора за концесия условие за започване осъществяването на добив на подземни богатства е да бъдат приключени необходимите процедури за промяна на предназначението на концесионната площ при условията и реда на действащото законодателство, както и по отношение на концесионната площ да е одобрен и влязъл в сила подробен устройствен план, който включва концесионната площ и пътните връзки между обекта на концесията и местните и/или републиканските пътища. Не се спори между страните, че концесионерът е инициирал нужните процедури, довели до съдебно производство, но това обстоятелство не е взето предвид от органа.

Допуснатите съществени нарушения на административнопроизводствените правила са довели и до материална незаконосъобразност на акта и противоречие с целта на закона.

Не е спорно, а и от доказателствата по делото се установява възникването и съществуването на

валидно договорно правоотношение между страните по концесионен договор. Не е спорно, че концесионният договор е влязъл в сила.

Предоставянето на концесия за ползване на подземни богатства се урежда с императивни норми, които са наложителни с оглед обстоятелството, че подземните богатства са изключителна държавна собственост и ползването ѝ следва да бъде предоставено при ясни и отнапред определени стриктни правила. По тези причини и сключването на договори за предоставяне на концесия е уредено с императивни норми (аргумент от глава IV на Закона за подземните богатства), включително и нормите относно определяне на дължимото концесионно плащане, както и годишните вноски за 2025 г. съгласно § 5 ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г. имат императивен характер.

Съгласно § 5, ал. 1 - 4 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г. концесионерите по предоставени концесии за добив на подземни богатства по чл. 2, ал. 1 от Закона за подземните богатства (ЗПБ), по които към 31 декември концесионните договори са влезли в сила, заплащат годишна вноска за 2025 г. в размер равен на сбора от стойността на договореното годишно възнаграждение за 2024 г. за доставката по договор за добив на подземни богатства и всички други данъци и такси, когато такива са дължими, за доставката. Годишната вноска за 2025 г. се заплаща на четири равни тримесечни части, както следва: за първо, второ и трето тримесечие на 2025 г. - в срок до края на месеца, следващ тримесечието, за което се отнасят, а за четвърто тримесечие на 2025 г. - в срок до 30 ноември 2025 г. Вноските се внасят в приход на държавния бюджет по сметка на Министерството на енергетиката, а за невнасянето им в срок се дължат лихви съгласно Закона за лихвите върху данъци, такси и други подобни държавни вземания.

Като се има предвид, че концесионното плащане представлява насрещната престация за даденото разрешение за ползване на обект на изключителна държавна собственост, не е възможно да се уговорят права и задължения относно концесионното плащане, както и относно предвидената годишна вноска за 2025 г., които да не съответстват на установеното в нормативната уредба, относно принципите и начините на определяне на плащанията.

Нормата на чл. 61, ал. 5 от ЗПБ, предвиждаща, че концесионното възнаграждение се дължи независимо от крайния финансов резултат на концесионера, която е възпроизведена и в чл. 6, ал. 1 от Наредбата за принципите и методиката за определяне на концесионното възнаграждение за добив на подземни богатства по реда на Закона за подземните богатства и издадената въз основа на нея методика. От анализа на тези норми, следва извод, че при осъществен добив на подземни богатства концесионерът дължи заплащане на уговореното концесионно възнаграждение независимо от това дали реализира някакви приходи от добитото количество и независимо от изменения в пазарните цени на добитите подземни богатства. Следователно, нормата на § 5 ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г. не може да се тълкува като задължаваща концесионера да плаща годишна вноска, независимо, че договора е валиден и действащ, когато реален добив на подземни богатства няма. Горният извод се основава на съвместното тълкуване на разпоредбите на § 5 ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г., чл. 1 - чл. 5 и чл. 7 от цитираната Наредба. Така § 5, ал. 1 ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г. пряко обвързва годишната вноска за 2025 г. с добива, като изрично определя, че размерът на годишната вноска е равен на сбора от стойността на договореното годишно възнаграждение за 2024 г. за доставката по договор за добив на подземни богатства и всички други данъци и такси, когато такива са дължими за доставката. Т. е. годишната вноска следва да се определи въз основа на годишно възнаграждение за 2024 г. за доставките по договори за добив.

Противно на изложеното в АУПДВ, § 5 ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г. не задължава концесионера да плаща годишна вноска, независимо, че договора е валиден и действащ, когато реален добив на

подземни богатства няма. В унисон с това, нормата на чл. 1 и на чл. 5 от Наредбата за принципите и методиката за определяне на концесионното възнаграждение за добив на подземни богатства по реда на Закона за подземните богатства, обвързват и концесионното възнаграждение с добива, а чл. 2 изрично го определя като цената, която концесионерът заплаща за предоставеното му право на експлоатация на подземни богатства чрез добив от съответното находище.

В допълнение, чл. 7 предвижда заплащане на възнаграждението за добитите от концесионера подземни богатства за съответния период. Анализът на цитираните норми от § 5 ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г. и от Наредбата показват еднозначно пряката обвързаност на задължението за годишна вноска за 2025 г. с реален добив на подземни богатства и водят до извод, че такава вноска не се дължи, когато добив не е осъществен по обективни причини. С оглед така установения смисъл на правните норми, уреждащи концесионната вноска за 2025 г, не може да се тълкува като въвеждаща задължение за концесионера да заплаща годишна вноска независимо, че реално осъществен добив няма, каквито твърдения въвежда процесуалния представител на ответника.

По делото е безспорно, че жалбоподателят не е започнал и не е осъществявал реален добив на подземни богатства по силата на договора за концесия и че това състояние е продължило през целия период от сключване на договора до настоящия момент. Съгласно действащото законодателство и според изричната воля на страните условие за започване и осъществяване на добив на подземни богатства е наличието на посочените в чл. 7 от договора предпоставки. Липсата им се явява обективна пречка за жалбоподателя да извършва такъв добив и съответно за него не възниква задължение да заплаща годишна вноска за 2025 г. От събраните доказателства не може да се направи обоснован извод, че жалбоподателят е попречил за настъпване на условието за започване на добив за подземни богатства. Тъкмо обратното, жалбоподателят е иницирал съответните административни процедури, като с оглед тяхното забавяне във времето е поискал съдействие от Министерство на енергетиката. Предприел е действия и е подал жалба пред компетентния съд, предвид липсата на надлежен отговор от Изпълнителна агенция по горите.

Предвид горното, оспореният Акт за установяване на публично държавно вземане следва да се отмени като незаконосъобразен.

При този изход на спора, основателна, съобразно чл. 143, ал. 1 АПК е претенцията на жалбоподателя за разноски.

Същата е предявена в размер на 1725.56 евро, от които 25.56 евро внесена държавна такса и 1700 евро, договорено и заплатено в брой адвокатско възнаграждение, съгласно представен договор за правна защита и съдействие.

Възражението за прекомерност на адвокатското възнаграждение е неоснователно, доколкото възнагражданието на адвоката по чл.7 ал.2 от Наредба за възнаграждения за адвокатската работа е в размер на 2717,80лв, равняващо се на 1389,58 евро, следователно договореното между страните не е прекомерно, нито значително надвишаващо, определеното с Наредбата.

Водим от горното и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, АССГ, 62 състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалбата на „ЕВРОБЕНТ“ ЕООД, ЕИК[ЕИК], Акт за установяване на публично държавно вземане № Е-АУПДВ-63/09.12.2025 г., издаден от заместник-министъра на енергетиката

ОСЪЖДА Министерство на енергетиката да заплати на „ЕВРОБЕНТ“ ЕООД, ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление – [населено място], п. к. 1336, р-н Л., [улица], [жилищен адрес] представлявано заедно от управителите – С. С. Д. и К. С. А. сумата от 1725,56 евро /хиляда

седемстотин двадесет и пет евро и петдесет и шест цента/ разноски по делото.
Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред ВАС на РБ в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

Съдия: